

Jaarboek I Joris van Severen, Ieper, Studie- en Coördinatiecentrum Joris van Severen, 1997, 160 p. ISBN 90-76057-01-X

Dit nieuwe initiatief, onder de redactie van Maurits Cailliau, Luc Pauwels, Kurt Ravyts en Pieter Jan Verstraete, bevat verschillende bijdragen die het signaleren waard zijn. Daniël Vanacker beschreef *De relatie tussen Joris van Severen en Cyriel Verschaeve tijdens de Eerste Wereldoorlog* aan de hand van het dagboek van Van Severen en van de correspondentie tussen hen beiden. De twee literair en godsdienstig gelijkgestemden vatten wederzijdse sympathie op bij hun eerste contact in juni 1916. Van Severen had een enorme bewondering voor Verschaeve, die hem geleidelijk waardering en sympathie voor het activisme bijbracht. Ook de rol van de oorlogsmoeheid – het onzedelijke van de langdurige oorlog die de jongemannen afsneed van een normaal familiaal en sexueel leven – speelde een belangrijke rol in de evolutie van de opvattingen van de beide vrienden.

Bevreemdend is dat in dit knappe artikel de traditionele voorstelling – of mythe – wordt herhaald, zonder bronvermelding: Van Severen zou hebben meegewerkt aan het opstellen van de eerste ‘Open Brief aan koning Albert’ die op 11 juli 1917 werd verspreid. Maar op 22 juni 1917 was Van Severen bij zijn bezoek aan Verschaeve ontgoocheld, omdat Adiel De Beuckelaere daar ook was, zodat er meer over de Vlaamse zaak werd gepraat dan over kunst! Van Severen toonde zich achteraf heel opgetogen over de reactie van de koning, die M.E. Belpaire bij zich had geroepen. Een echt engagement van Van Severen in de Frontbeweging blijkt zomin uit dit artikel als uit oudere werken.

K. Ravyts ontleedde heel uitvoerig de vele boeken van Gabriëlle D’Annunzio die Van Severen blijkens zijn dagboek gelezen heeft, en beschreef de figuur van Léon Bloy en diens invloed op Van Severens religieuze denken. Sam Van Clemen haalde uit de briefwisseling van Van Severen met Verschaeve gegevens over de redactie van het weekblad *Vlaanderen* in de periode juni-oktober 1923. In naam waren Staf De Clercq en Van Severen lid van die redactie, maar de uitgeweken gewezen activisten haalden naar Van Severens mening het laken te veel naar zich toe, wat tot een breuk leidde. Jan Creve publiceerde het eerste deel van een studie over de Dinaso-huizen, in de lijn van wat verscheen in het boek van Anne Himpe, *De beweging in huis. Vlaamse Huizen tijdens het Interbellum*, Gent, 1992 (Bijdragen Museum van de Vlaamse Sociale Strijd, nr. 8).

LODE WILS

GRAAF DE GRUNNELAAN 14, B-3001 HEVERLEE